

ПОЩА „АЗ-БУКИ“

Бележити български физици“ е темата, по която писаха есета ученици и студенти от цялата страна тази година. Националният конкурс се организира от Съюза на физиците в България и фондация „Еврика“. В него се включиха над 100 участници – ученици от 26 основни и средни училища,

една обсерватория, както и студенти от четири университета.

Есетата са оценени от жури и са представени на Младежката научна сесия в рамките на 48. национална конференция по физика.

Медиен партньор на форума е Национално издателство „Аз-буки“.

Брауновият газ е българско откритие*

Наталия Любенова – V клас, II място, ОУ „Св. св. Кирил и Методий“ – Габрово
Научен ръководител – Пенка Йотева

Откритията и изобретенията на българските физици са много. Да се определи кое е най-важното, е невъзможно – всяко следващо е направено благодарение на някаво предходно.

Българският възрожденец Петър Берон през 1824 г. създава „Буквар с различни поучения“, или „Рибен буквар“. В седми раздел – „Физически сказания“, Берон дава някои начални сведения от физика на атмосферата и други природни науки. Иван Селимински – учител от Сливен, пръв въвежда физиката като учебен предмет у нас. Иван Гюзелев през 1873 г. съставя и издава учебници по физика. В Габровското класно училище обзавежда първия физически кабинет.

Днес е невъзможно да си представя цивилизования свят без копирната техника. И отново всичко тръгва от един българин – акад. Георги Наджаков.

Светът признава огромния му научен принос на 22 юни 1937 г., когато открива фотоелектретното състояние на веществата – първото българско откритие в областта на физиката, което е в основата на фотокопирната техника.

Молекулно-кинетичната теория за формирането и растежа на кристалите е разработена от Иван Странски и Ростислав Каишев. Проф. Иван Странски е един от най-известните български учени в чужбина. Неговият значителен научен принос е във физикохимията – разкриването на механизмите на кристалния растеж му носи световна известност през 30-те години на XX век. Днес името „Иван Странски“ носят два института – Институтът по физикохимия в Берлин и Научноизследователският институт в Оберхаузен.

Ростислав Атанасов Каишев е български физикохимик, работил

основно в областта на кристалния растеж. Член на Българската (1947), Немската (1957), Чехословашката (1966), Саксонската (1968) академия на науките, вицепрезидент на Международния съюз по чиста и приложна физика IUPAC (1975 – 1980). Една от най-големите заслуги на Ростислав Каишев и съмишлениците му е създаването на българската школа по физикохимия.

Илия Вълков е по-известен като Юл Браун, откривател на т.нар. Браунов газ. Както и на физикохимията на имплодиращото горене на Брауновия газ със съпътстващото го отделяне на енергия от вакуума. Газът се получава чрез електролиза на вода, при която се отделят водород и кислород. Илия Вълков открива прост способ да ги съхранява заедно в един и същ резервоар, без те да избухнат.

Българската дама на крачка от Нобелова награда – Елисавета Карамихайлова, е първата жена професор по физика и първият професор по ядрена физика и радиоактивност. Карамихайлова е една от 23-те жени учени

в света, изследващи радиоактивността. Малко известен факт е, че Елисавета Карамихайлова и сътрудничката ѝ Мариета Блау са били само на крачка от откриването на неутроните, но малкото забавяне в публикуването на резултатите им ги лишава от тази заслужена слава. Водена от силно родолюбие, Елисавета пренебрегва всички възможности за кариерно развитие по цял свят и се завръща в София.

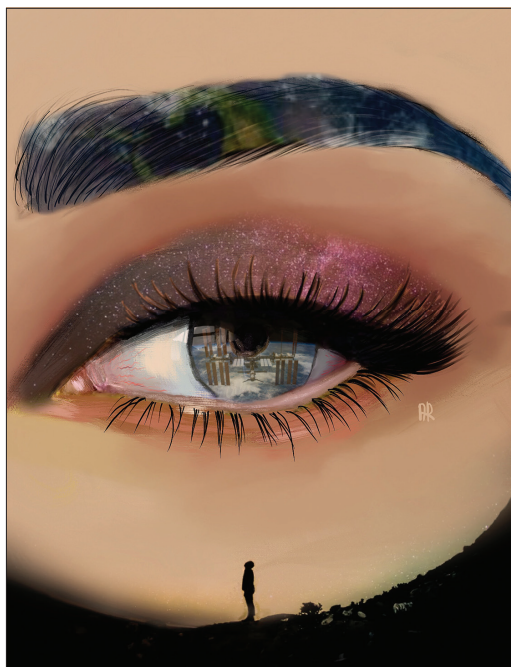
Малцина знаят, че сме съвременници на български физик от световна величина. Само на 33 години, Иван Тодоров (р. 1933) е избран за член-кореспондент на БАН, а по-късно става и най-младият академик, избран някога в БАН – на 40 години. Нобеловият комитет открива прост способ като консултант при избора за номинации на лауреати за Нобелова награда. Основател е на българската школа по математична физика. Има над 250 научни трудове, повечето публикувани във водещи световни научни списания. Трудовете му са цитирани повече от 3000 пъти от чуждестранни учени.

Роботи в Космоса

Конкурс, посветен на изучаването на небесните тела с помощта на автоматизирани космически апарати – орбитални космически телескопи, космически всъдеходи и автоматични междупланетни станции, проведе Астрономическата обсерватория с планетариум – Варна. Включиха се 203 ученици под ръководството на 21 учители от 16 училища със 185 работи в четири категории: есе / научно съчинение, макети и модели, рисунки и видеоклипове и презентации.

Темата е свързана с 50-годишнината от изпращането на „Луноход 1“ на Луната, 45-годишнината от изстрелването на автоматичните междупланетни станции „Викинг“ към Марс и 30-годишнината от извеждането на космическия телескоп „Хъбъл“ в околоземна орбита. Това съобщава за вестник „Аз-буки“ Свежина Димитрова – директор на варненската обсерватория. Целта е да се разкрият същността и предимствата на дистанционното изследване на Космоса и наблюдението на Зе-

мята с помощта на автоматизирани космически апарати, както и да се потърсят мястото и ролята на изкуствения интелект в космическата практика. Със средствата на изкуството, информационните технологии и моделизма учениците са изразили своите мисли, представи и творчески идеи, свързани с изучаването и овладяването на Космоса с помощта на автомати и роботи, с миналото, настоящето и бъдещето на безпилотната космонавтика. Журито, оценяващо работите на участниците в отделните категории, е било изключително затрудено поради множеството отлични творби.

Мелиса Ковачева, VII клас – Варна

Затова е взето решение да бъдат отличени повече конкурсни работи от първоначално предвидените, съобщават организаторите на конкурса. АЗ-БУКИ

Писмо от Дагестан

Снимка Патя Мааева

Репетиция за училищния конкурс

Здравейте уважаема редакция,

Във връзка с обявения на страницата <https://azbuki.bg/fotokonkurs/> фотоконкурс „Моето училище е най-хубавото“, бихме искали да вземем участие и ние.

Изпращаме снимки, направени от седмоласничките Алина Абдурахманова и Патя Мааева. Ръководител е преподавателят по биология и екология доц. Георги Негюрмохамедов.

Училището ни – Новомузрухското средно училище към Черодинския район, е малко. Намира се в неголямото селище край жп гарата Уйташ, Русия, Република Дагестан.

Макар и малко, ние си обичаме нашето училище. Харесва ни да се учим, но не ни харесва дистанционното обучение. Сред любимите ни предмети е „Екология на животните“ с преподавател доц. Негюрмохамедов. Той е много интересен човек.

Скъпи ученици,

Благодарим ви много, че за втора година, благодарение и на вас, в далечен Дагестан се популяризира Националният фотоконкурс „Моето училище е най-хубавото“ на Национално издателство „Аз-буки“, а вие имате желание да ни разкажете, макар и заочно, за училището, в което се учите.

Благодарим и на вашия научен ръководител и преподавател по биология доц. Негюрмохамедов, който така ревностно провокира вашия талант.

В този брой публикуваме малкия „разказ“ на Алина Абдурахманова и Патя Мааева за любимото училище. Ще отбележим, че снимката на Патя „Репетиция за училищния конкурс“ и фотографията на Алина „Училищният двор...“ са посочени сред 13-те най-впечатляващи творби и от членовете на журито.

Желаем ви здраве и нови учебни и творчески успехи!

От екипа на АЗ-БУКИ

Снимка Алина Абдурахманова

Училищният двор: след промените – контролна работа

Отличие за най-талантливите

Над 200 деца и ученици взеха участие в конкурса за рисунка и литературна творба на тема „Свети Пимен Зографски – първият български будител“. Участниците от страната получиха наградата си по куриер, а тези от Бургас – лично в сградата на ЦПЛР, Бургас.

Конкурсът се провежда за първи път. Организатори са Община Бургас,

Центърът за подкрепа за личностно развитие – Бургас, Инициативен комитет за честване на 400-ата годишнина от успението на свети Пимен Зографски и Неделно училище към храм „Свети Пимен Зографски“ в квартал „Крайморие“.

Виртуална изложба с отличените рисунки е поместена на сайта на ЦПЛР – Бургас – odk-burgas.com. АЗ-БУКИ